

החדרת וירוס האיידס לגופו של הזולת

לכבוד העורך,

אתמול שמעתי הרצאתך המהנה בכנס הפרקליטים בקיבוץ נוף גינוסר ובסיכום ההרצאה שאלתי אם יש באפשרותך לסייע בידי למצוא מקור ביהדות אשר יכול להקביל למקרה שבו חולה איידס מדביק עקב קיום יחסי מין את בת זוגתו. טענתינו היא כי הוא לא השתמש בקונדום בעוד שלדבריו השתמש בקונדום אלא שזה נקרע במהלך קיום יחסי המין. לדבריו לא סיפר לבת זוגתו כי הוא נשא של הנגיף וכי אין חובה עליו לגלות זאת למאן דהו. אודה על הפניה לאותו מקור במידה וקיים.

תודה

עו"ד ד. כהן

תשובת העורך :

הדבקה באיידס (HIV) ע"פ המשפט העברי*

החדרת ארס או חומר ממית לגופו של הזולת מוגדרת בהלכה כרציחה בידיים. מקור: מסכת סנהדרין פרק ט' משנה א', במחלוקת ר' יהודה וחכמים לגבי מי שהשיך בחברו את הנחש ("אחז את הנחש בידו והוליכו והגיע שיני הנחש בידו של חברו" – רש"י סנהדרין ע' ו', ב'). ובתלמוד שם, ע"ח, א', מוסברת המחלוקת בין ר' יהודה לחכמים בשאלה: מי מבצע את הפעולה הרצונית של החדרת הארס: האדם המשיך או הנחש עצמו.

על כל פנים מבואר, לכל הדעות, שמי שמחדיר ארס לגופו של הזולת מוגדר כרוצח. החדרת חומר ממית (כגון נגיף האבולה הקטלני) לגופו של אדם אחר, מוגדרת אם כן כרוצח.

אמנם יש הבדל בין ארס נחש לבין נגיף ה-HIV:

החדרת ארס נחש (ארסי) לגוף אדם אחר גורמת, בהעדר טיפול, כמעט תמיד למוות. לעומת זאת, החדרת נגיף ה-HIV לנרתיק של אישה, גורמת למוות רק בחלק מהמקרים. משום כך הדיון ההלכתי כאן צריך להיות לא בדיני הרוצח הודאי, אלא בדיני העושה פעולה שהיא ספק רציחה (העתיד יוכיח אם היתה כאן רציחה או לא). בכל מקרה קיים כאן מצב של הרודף

*. תשובה זו צוטטה בתיק פלילי מ"י נ. פלוני 1326/92 ע"י השופט ח' נחמיאס, בימ"ש השלום באשקלון.

אחר חברו להורגו. המשפט העברי מגדיר אדם כ"רודף" אם הוא מבצע פעולה המסכנת את חיי זולתו, גם אם לא בטוח שיצליח להרוג את הנרדף, אך קיימת אפשרות סבירה לכך.

מקור דיני הרודף במכילתא פרשת משפטים (הובא בתלמוד יומא פה, א-ב) שם מבואר שגם מי שרק מסכן את חיי חברו מהווה רודף. חלק מכללי דיני רודף הובאו להלכה בשו"ע חושן משפט סי' תכה, ולכן, אין ספק שחולה (או נשא) איידס שמקיים יחסים עם אשה בריאה מסכן את חייה והוא מהווה רודף ע"פ המשפט העברי.

למעשה כדאי לדעת, שלאור העובדה שגם קונדום איננו מונע באופן מוחלט מעבר נגיפים ותאי זרע, והשיעור השנתי של כשלונות הקונדום במניעת הריון נע בין 10%-33% אצל נשים מתחת לגיל 25, (Danforth's Obstetrics and Gynecology, 6th ed, 1990, p.712) הרי שגם קיום יחסים של חולה איידס עם קונדום, איננו מבטיח את מניעת ההידבקות של בן הזוג ולכן אינו מוציא אותו מכלל ספק רוצח אם בן הזוג איננו מודע לסכון חייו ע"י חולה האיידס.

לסיכום: כל נשא איידס שלא מודיע לבת זוגו על היותו נשא, מסכן את חייה ללא הסכמתה בין אם אינו משתמש בקונדום ובין אם הוא משתמש, כשההבדל בין שני המקרים הוא רק ברמת הסיכון להדבקה לאחר קיום היחסים.

בכבוד רב,

ד"ר מרדכי הלפרין

מקור: אסיא נז-נח, עמ' 209-210, 1996